

MIEJSCE STANDARDÓW PRAWA ADMINISTRACYJNEGO W SYSTEMIE REGULACJI PRAWNYCH TWORZENIA REZERWY PERSONALNEJ ORGANÓW PROKURACYJNYCH

Viacheslav Chornei

laureat Naukowego Instytutu Prawa Publicznego (Kijów, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-2124-1237

viacheslavchornei@ukr.net

Adnotacja. Argumentuje się, że w systemie regulacji prawnych najważniejsze jest rozumienie zbioru normatywnych aktów prawnych o różnej mocy prawnej, które zawierają jednolite normy mające na celu regulację, organizację i usystematyzowanie stosunków prawnych powstających w procesie tworzenia rezerwy kadrowej prokuratur. Należy zauważać, że w celu oceny odpowiedniego przepisu i ustalenia miejsca w nim norm prawa administracyjnego, najbardziej wskazane jest rozważenie systemu normatywnych aktów prawnych w danej dziedzinie, kierując się kryterium ich podziału według mocy prawnej. Podkreśla się, że w odniesieniu do prezentowanej problematyki Konstytucja Ukrainy określa najważniejsze aspekty dotyczące: po pierwsze, zapewnienia funkcjonowania prokuratury i określenia jej miejsca w systemie organów państwowych; po drugie, określenie kluczowych zasad kształtowania i realizacji polityki personalnej państwa; po trzecie, prowadzenie polityki zatrudnienia państwa.

Slowa kluczowe: regulacja prawną, normy administracyjno-prawne, personel, rezerwa kadrowa.

THE PLACE OF ADMINISTRATIVE LAW STANDARDS IN THE SYSTEM OF LEGAL REGULATION OF THE FORMATION OF THE PERSONNEL RESERVE OF THE PROSECUTION BODIES

Viacheslav Chornei

laureate of the Scientific Research Institute of Public Law (Kyiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0002-2124-1237

viacheslavchornei@ukr.net

Abstract. It is argued that under the system of legal regulation it is most expedient to understand a set of normative legal acts of different legal force, which contain uniform norms aimed at regulating, organizing and systematizing legal relations that arise in the process of forming the personnel reserve of prosecutor's offices. It is noted that in order to evaluate the relevant regulation and establish the place of the norms of administrative law in it, it is most expedient to consider the system of normative legal acts in the relevant field guided by the criterion of their distribution by legal force. It is emphasized that in terms of the presented issues, the Constitution of Ukraine defines the most important aspects regarding: first, ensuring the functioning of the prosecutor's office and determining its place in the system of state authorities; secondly, determination of the key principles of formation and implementation of the state personnel policy; thirdly, conducting the state employment policy.

Key words: legal regulation, administrative and legal norms, personnel, personnel reserve.

МІСЦЕ НОРМ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА В СИСТЕМІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО РЕЗЕРВУ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ

Вячеслав Чорнай

здобувач Науково-дослідного інституту публічного права (Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-2124-1237

viacheslavchornei@ukr.net

Анотація. Аргументовано, що під системою правового регулювання найбільш доцільно розуміти сукупність нормативно-правових актів різної юридичної сили, які містять однорідні норми, спрямовані на регулювання, упорядкування та систематизацію правових відносин, які виникають в процесі формування кадрового резерву органів прокуратури. Відмічено, що для того, щоб надати оцінку відповідному регулюванню, та встановити місце у ньому норм адміністративного права, найбільш доцільно розглянути систему нормативно-правових актів у відповідній сфері керуючись критерієм їх розподілу за юридичною силою. Наголошено, що в розрізі представленої проблематики Конституція України визначає найбільш важливі аспекти щодо: по-перше, забезпечення функціонування органів прокуратури та визначення її місця в системі органів державної влади; по-друге, визначення ключових засад формування та реалізації державної кадрової політики; по-третє, ведення державної політики зайнятості.

Ключові слова: правове регулювання, адміністративно-правова норма, кадри, кадровий резерв.

Актуальність теми. Прокуратура України – це орган державної влади, який володіє визначенням Конституцією та іншими законодавчими актами спеціальним правовим статусом, що обумовлює її особливе місце в системі державних інституцій. Зазначене пояснюється тим, що діяльність прокуратури направлена на вирішення спеціальних, не властивих жодному іншому органу державної влади, завдань, спрямованих на захист прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави. Okрім того, в умовах сьогодення прокуратура активно працює над розслідуванням злочинів, які вчиняються державою-терористом, а також забезпечення притягнення винних осіб до юридичної відповідальності у майбутньому. Тож, зазначені вище особливості прямо впливають на специфіку формування кадрового складу прокуратури взагалі, а також її кадрового резерву, зокрема. Формування кадрового резерву є досить складним процесом, реалізація якого є фактично неможливою без належного нормативно-правового підґрунтя.

Стан дослідження. Варто відзначити, що проблематика формування кадрового резерву органів прокуратури неодноразово потравляла у поле зору різних науковців. Зокрема, їй приділяли увагу: О.В. Банчук-Петровська, І.Л. Булик, О.О. Гарматюк, В.В. Джiba, Г.О. Мурашин, М.М. Руденко, Н.В. Руденко, Г.Г. Стефанова, Л.І. Чернишова, М.К. Якимчук, О.Ю. Янчук та багато інших. Втім, незважаючи на суттєвий теоретичний доробок, в науковій літературі недостатньо опрацьованим є питання правового регулювання формування кадрового резерву органів прокуратури.

Мета статті полягає у тому, щоб встановити місце норм адміністративного права в системі правового регулювання формування кадрового резерву органів прокуратури. Для досягнення вказаної мети необхідно вирішити наступні завдання: встановити коло нормативно-правових актів, норми яких регулюють питання формування кадрового резерву в прокуратурі; здійснити аналіз положень відповідних нормативних документів.

Наукова новизна статті полягає у тому, що в ній дісталася подальшого опрацювання характеристика системи правового регулювання формування кадрового резерву органів прокуратури, а також опрацьовано місце в ній норм адміністративної галузі права.

Виклад основного матеріалу. Починаючи наукове дослідження відзначимо, що в розрізі представленої проблематики, під системою правового регулювання найбільш доцільно розуміти сукупність нормативно-правових актів різної юридичної сили, які містять однорідні норми, спрямовані на регулювання, упорядкування та систематизацію правових відносин, які виникають в процесі формування кадрового резерву органів прокуратури. Для того, щоб надати оцінку відповідному регулюванню, та встановити місце у ньому норм адміністративного права, найбільш доцільно розглянути систему нормативно-правових актів у відповідній сфері керуючись критерієм їх розподілу за юридичною силою.

Тож, враховуючи зазначене вище, вважаємо, що першим нормативним документом, якому слід приділити увагу, є Конституція України. Це єдиний нормативно-правовий акт, який має особливий юридичний характер і за допомогою якого український народ виражає свою суверенну волю, утвірджує основні засади устрою суспільства і держави, визначає систему і структуру державної влади та місцевого самоврядування, основи правового статусу особи, територіального устрою держави. Соціально-політична сутність Конституції України полягає в тому, що вона являє собою суспільний договір, де знайшли закріплення політичні інтереси різних соціальних груп населення. Вона відображає баланс інтересів суспільства (Тодика, Журавський, 2002: 55). Отже, Конституція України є ключовим нормативно-правовим актом, який містить норми прямої дії, які регулюють найбільш важливі аспекти діяльності держави. Так, стаття 131¹ Конституції визначає місце прокуратури в системі органів державної влади, а також її ключові завдання. Okрім того, в Основному Законі вказується, що прокуратуру в Україні очолює Генеральний прокурор, якого призначає на посаду та звільняє з посади за згодою Верховної Ради України Президент України. Строк повноважень Генерального прокурора становить шість років. Одна й та ж особа не може обійтися посаду Генерального прокурора два строки поспіль (Конституція України, 1996). В рамках нашого дослідження не можна не відмітити, що Стаття 43 Конституції передбачає, що «кохен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується». У нормі даної статті йдеється про те, що «держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб. Використання примусової праці забороняється. Не вважається примусовою працею військова або альтернативна (невійськова) служба, а також робота чи служба, яка виконується особою за вироком чи іншим рішенням суду або відповідно до законів про воєнний і про надзвичайний стан» (Конституція України, 1996). Таким чином, в розрізі представленої проблематики Конституція України закріплює найбільш важливі аспекти щодо: по-перше, забезпечення функціонування органів прокуратури та визначення її місця в системі органів державної влади; по-друге, визначення ключових засад формування та реалізації державної кадрової політики; по-третє, ведення державної політики зайнятості.

Що ж стосується безпосередньо питання формування кадрового резерву, то воно найбільш детально регулюється на законодавчому та підзаконному рівнях. Взагалі, законодавчі акти – це правові документи, які приймаються органом законодавчої влади чи шляхом референдуму у формі законів (Чорномаз, 2015: 240). Так, серед законодавчих актів, перш за все, слід виділити Закон України «Про прокуратуру», який «визначає правові засади організації і діяльності прокуратури України, статус прокурорів, порядок здійснення прокурорського самоврядування, а також систему прокуратури України» (Про прокуратуру, 2014). Варто відзначити, що вказаним нормативним документом визначається: 1) організаційно-штатна структура прокуратури,

яка безпосередньо впливає на кадрові процеси, в тому числі й на формування кадрового резерву; 2) порядок зайняття посади прокурора та порядок звільнення прокурора з адміністративної посади, а також вимоги до кандидатів на ту, чи іншу посаду в органах прокуратури; 3) порядок добору прокурорів, який може відрізнятись в залежності від того, про який саме структурний підрозділ прокуратури йдеється. Важливим моментом є те, що Законом України «Про прокуратуру» визначається правовий статус конкурсної комісії, яка уповноважена здійснювати спеціальну перевірку кандидата на посаду прокурора, на основі чого може приймати рішення про зарахування особи до кадрового резерву органів прокуратури [4]. Окремо слід наголосити, що «питання прийняття на роботу, звільнення з роботи, притягнення до дисциплінарної відповідальності, а також умови оплати праці працівників секретаріату, умови їх побутового забезпечення і рівень соціального захисту визначаються Кодексом законів про працю України, Законом України «Про державну службу», цим Законом, іншими нормативно-правовими актами» (Про прокуратуру, 2014).

Зокрема, Законом України «Про державну службу» визначаються «принципи, правові та організаційні засади забезпечення публічної, професійної, політично неупередженої, ефективної, орієнтованої на громадян державної служби, яка функціонує в інтересах держави і суспільства, а також порядок реалізації громадянами України права рівного доступу до державної служби, що базується на їхніх особистих якостях та досягненнях» (Про державну службу, 2015). Стаття 21 Закону визначає, що «вступ на державну службу здійснюється шляхом призначення громадянина України на посаду державної служби за результатами конкурсу. Прийняття громадян України на посади державної служби без проведення конкурсу забороняється, крім випадків, передбачених цим Законом. Особа, яка вступає на посаду державної служби вперше, набуває статусу державного службовця з дня публічного складення нею Присяги державного службовця, а особа, яка призначається на посаду державної служби повторно, – з дня призначення на посаду (Про державну службу, 2015).

В контексті представленої проблематики також слід виділити Кодекс законів про працю України. КЗпП – це своєрідна «конституція» в галузі трудових відносин. Даний нормативний акт визначає основоположні аспекти регулювання всіх відносин, які виникають в галузі праці, та стосується всіх категорій працівників. Так, в положеннях Кодексу знаходять регламент механізми забезпечення трудових прав працівників, порядок звільнення та прийняття на роботу, основи соціального забезпечення, стандартизовані нормативи робочого часу та відпочинку і таке інше (Гарбузюк, 2022).

З огляду на зазначене вище, цілком справедливим буде підкреслити той факт, що на законодавчому рівні питання формування кадрового резерву органів прокуратури регулюється досить поверхнево. Більш детально окремі аспекти цього інституту визначаються саме на рівні підзаконному. Підзаконні акти, пишуть М.В. Цвік, В.Д. Ткаченко, Л.Л. Богачова та інші, – «це документи компетентних органів, які видаються на підставі закону, відповідно до нього і для його виконання. Підзаконні акти регламентують лише ті відносини, які вже регулюються за допомогою законів, тому вони не можуть суперечити законам, Конституції, повинні відповідати принципам і вимогам права. Вони повинні мати всі реквізити: називу, хто видав, дату видання, причини, підпис уповноваженої особи і печатку. Підзаконні нормативно-правові акти відіграють важливу роль у регулюванні суспільних відносин, їхня дія спрямована на виконання та конкретизацію вимог законів. Адже законами регулюються найважливіші суспільні відносини. Всі інші суспільні відносини регулюються підзаконними актами. Це дає можливість оперативніше на законодавчу рівні вирішувати всі нагальні державні проблеми» (Цвік, Ткаченко, Богачова, 2002: 304). Таким чином, підзаконні – це такі нормативно-правові акти, які приймаються у відповідності до актів законодавчих з метою уточнення та розширення змісту останніх, а також більш детального врегулювання певних суспільних відносин. Тож, серед підзаконних нормативно-правових актів, норми яких спрямовані на регулювання питання формування кадрового резерву органів прокуратури, найбільш доцільно віднести наступні:

– «Положення про організацію кадрової роботи в органах прокуратури України», затверджене Наказом Генерального прокурора 10 лютого 2022 року № 25. Цей документ визначає основні напрями організації кадрової роботи в органах прокуратури України (Положення про організацію кадрової роботи в органах прокуратури України, 2022). У вказаному Положенні йдеться про те, що «у разі неможливості подальшого перебування прокурора на тимчасово вакантній посаді у випадку його відмови від переміщення на одну з вакантних посад у тому самому органі прокуратури чи переведення на посаду до іншого органу прокуратури (за винятком посад, щодо яких оголошено конкурс) або відсутності в органах прокуратури вакантних посад уповноважений керівник прокуратури протягом 15 днів з дня повідомлення особі про виникнення вказаних обставин приймає рішення про звільнення такого прокурора з посади. У разі подання в 15-денної строк з дати отримання повідомлення про вказані обставини прокурором, який підлягає звільненню, заяви про переведення на посаду до органу прокуратури вищого рівня відповідне рішення приймається за результатами конкурсу. При виданні наказу про звільнення прокурора у зв'язку з неможливістю подальшого перебування на тимчасово вакантній посаді уповноважений керівник прокуратури у 3-денний строк з дати його видання направляє відповідну інформацію з копією наказу до відповідного органу, що здійснює дисциплінарне провадження, для зарахування такої особи до резерву на заміщення вакантних посад прокурорів» (Положення про організацію кадрової роботи в органах прокуратури України, 2022). Важливим моментом є те, що у вказаному нормативно-правовому акті визначається, що «пропозиції щодо змін до структури чи штатної чисельності вносяться з метою удосконалення організації роботи органу прокуратури (структурного підрозділу), Тренінгового центру прокурорів України та його регіональних відділень

виходячи зі стану злочинності в регіоні, обсягу роботи органу (підрозділу) прокуратури та навантаження на його працівників, а також у разі змін до законодавства, якщо це впливає на обсяг компетенції прокуратури, її організацію та діяльність або зміну адміністративно-територіального устрою» (Положення про організацію кадрової роботи в органах прокуратури України, 2022). Зазначене вище, безумовно, впливає і на формування кадрового резерву прокуратури;

– «Інструкція з обліку кадрів в органах прокуратури України», затверджена Наказом виконувача обов’язків Генерального прокурора 31 грудня 2021 року № 415, відповідно до якого Інструкція «визначає порядок організації ведення персонального, штатно-посадового, військового та статистичного обліку кадрів, а саме: прокурорів, державних службовців, працівників патронатної служби, працівників, які виконують функції з обслуговування, та робітників (далі – працівники) в органах прокуратури, а також формування, ведення і зберігання особових справ. Облік кадрів здійснюється безперервно за встановленими формами з метою забезпечення повних і достовірних відомостей про кількісний та якісний склад працівників» (Про затвердження Інструкції з обліку кадрів в органах прокуратури України, 2021). Відповідно до вказаного документу, з метою підвищення ефективності роботи з обліку кадрів у кадрових підрозділах органів прокуратури використовується система «Кадри». «За допомогою системи «Кадри» здійснюється: ведення бази даних особових карток працівників; створення та ведення структури та штатної чисельності органів прокуратури; поточна робота з кадровими наказами (підготовка проектів таких наказів, їх реалізація та архівація); пошук і вибірка з бази даних необхідної інформації; формування державної та відомчої звітності з кадрових питань; обмін даними між органами прокуратури за допомогою каналів електронного зв’язку тощо» (Про затвердження Інструкції з обліку кадрів в органах прокуратури України, 2021).

– Наказ Генерального прокурора 03.10.2019 № 221 про затвердження Порядку проходження прокурорами атестації. У даному документі відзначається, що «атестація прокурорів – це встановлена розділом II «Прикінцеві і переходні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури» (далі – Закон) та цим Порядком процедура надання оцінки професійній компетентності, професійній етиці та добросердісті прокурорів Генеральної прокуратури України, регіональних прокуратур, місцевих прокуратур і військових прокуратур» (Про затвердження Порядку проходження прокурорами атестації, 2019).

– Порядок роботи кадрових комісій, затверджений Наказом Генерального прокурора 17.10.2019 № 233. Відповідно до вказаного нормативно-правового акту, Комісії забезпечують: проведення атестації прокурорів та слідчих Генеральної прокуратури України (включаючи прокурорів та слідчих Головної військової прокуратури, прокурорів секретаріату Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів), регіональних прокуратур, місцевих прокуратур, військових прокуратур; здійснення добору на посади прокурорів; розгляд дисциплінарних скарг про вчинення прокурором дисциплінарного проступку та здійснення дисциплінарного провадження щодо прокурорів (Про затвердження Порядку роботи кадрових комісій, 2019).

Висновки. У підсумку представленого наукового дослідження слід узагальнити, що система правового регулювання формування кадрового складу органів прокуратури представлена великою кількістю нормативно-правових актів різної юридичної сили, серед яких важливе та особливо місце відводиться нормам адміністративної галузі права. Зазначене пояснюється тим, що саме за допомогою останніх визначаються: по-перше, правовий статус прокуратури, а також суб’єктів, що відповідають за формування кадрового резерву в межах даного відомства; по-друге, адміністративно-правові форми та методи здійснення відповідної діяльності; по-третє, адміністративні процедури формування кадрового резерву.

Література:

- Гарбузюк К.Г. Кадрове забезпечення органів Національної поліції України : монографія. Харків, 2022. 423 с.
- Конституційне право України: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. академіка АПрН України, доктора юридичних наук, професора Ю.М. Тодики, доктора юридичних і політичних наук, професора В.С. Журавського. Київ : Видавничий Дім «Ін Юр», 2002. 544 с.
- Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-BP URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-bp/conv#Text>
- Положення про організацію кадрової роботи в органах прокуратури України : Наказ Генерального прокурора 10 лютого 2022 року № 25 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0025905-22/conv#Text>
- Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19/conv#Text>
- Про затвердження Інструкції з обліку кадрів в органах прокуратури України : Наказ виконувача обов’язків Генерального прокурора 31 грудня 2021 року № 415 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0415905-21/conv#Text>
- Про затвердження Порядку проходження прокурорами атестації : Наказ Генерального прокурора 03.10.2019 № 221 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0221900-19/conv#Text>
- Про затвердження Порядку роботи кадрових комісій : Наказ Генеральної прокуратури України від 17.10.2019 № 233 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0233900-19/conv#Text>
- Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18/conv#Text>
- Цвік М.В., Ткаченко В.Д., Богачова Л.Л. та ін. Загальна теорія держави і права : підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів. Харків : Право, 2002. 432 с.

11. Чорномаз О.Б. Акти Кабінету Міністрів України в системі нормативно-правових актів: загальнотеоретичний аспект. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2015. № 4. С. 236–244.

References:

1. Harbuziuk, K.H. (2022). Kadrove zabezpechennia orhaniv Natsionalnoi politsii Ukrayny [Staffing of the National Police of Ukraine]: monohrafia. Kharkiv: Vyd-vo, 423 p. [in Ukrainian].
2. Konstytutsiine pravo Ukrayny [Constitutional law of Ukraine]: Pidruchnyk dlia studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv / Za red. akademika APrN Ukrayny, doktora yurydychnykh nauk, profesora Todyky, Yu.M., doktora yurydychnykh i politychnykh nauk, profesora Zhuravskoho, V.S.. K.: Vyadvnychi Dim “In Yure”, 2002. 544 p. [in Ukrainian].
3. Konstytutsiia Ukrayny [Constitution of Ukraine] vid 28 chervnia 1996 roku № 254k/96-VR URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr/conv#Text> [in Ukrainian].
4. Polozhennia pro orhanizatsiui kadrovoi roboty v orhanakh prokuratury Ukrayny [Regulations on the organization of personnel work in the prosecutor's office of Ukraine]: Nakaz Heneralnogo prokurora 10 liutoho 2022 roku № 25 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0025905-22/conv#Text> [in Ukrainian].
5. Pro derzhavnui sluzhbui [On civil service]: Zakon Ukrayny vid 10.12.2015 № 889-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19/conv#Text> [in Ukrainian].
6. Pro zatverdzhennia Instruktsii z obliku kadrov v orhanakh prokuratury Ukrayny [On the approval of the Instruction on personnel accounting in the prosecutor's office of Ukraine]: Nakaz vykonuvacha oboviazkiv Heneralnogo prokurora 31 hrudnia 2021 roku № 415 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0415905-21/conv#Text> [in Ukrainian].
7. Pro zatverdzhennia Poriadku prokhodzhennia prokuroram proverki atestatsii [On the approval of the procedure for certification by prosecutors]: Nakaz Heneralnogo prokurora 03.10.2019 № 221 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0221900-19/conv#Text> [in Ukrainian].
8. Pro zatverdzhennia Poriadku roboty kadrovych komisiui [On approval of the Procedures for the work of personnel commissions]: Nakaz Heneralnogo prokuratury Ukrayny vid 17.10.2019 № 233 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0233900-19/conv#Text> [in Ukrainian].
9. Pro prokuraturu [About the Prosecutor's Office]: Zakon Ukrayny vid 14.10.2014 № 1697-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18/conv#Text> [in Ukrainian].
10. Tsvik, M.V., Tkachenko, V.D., Bohachova, L.L. ta in. (2002). Zahalna teoria derzhavy i prava [General theory of the state and law]: pidruchnyk dlia studentiv yurydychnykh spetsialnostei vyshchykh navchalnykh zakladiv Kharkiv: Pravo, 432 p. [in Ukrainian].
11. Chornomaz, O.B. (2015). Akty Kabinetu Ministriv Ukrayny v systemi normatyvno-pravovykh aktiviv: zahalnoteoretychnyi aspekt [Acts of the Cabinet of Ministers of Ukraine in the system of normative legal acts: general theoretical aspect]. *Visnyk Chernivetskoho fakultetu Natsionalnogo universytetu “Odeska yurydichna akademiiia”*. № 4. P. 236–244 [in Ukrainian].